

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 15.

ANULU XXIV.

Sabiu 19 Februarie (2 Mart.) 1876.

Tel-grafu'le ese Duminec'a si Joi'a la fie-care d'ou septemani cu adansulu Foisiorii — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditiu'ra 'foiei, p' o afara la s. r. poste cu bani gal'a prin scrisori francate, adresate câtra expeditura. Pretulu' p'numeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tra celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre anu 8 fl. v. a. o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prin. si tieri streine pre anu 12 1/2 fl. v. a. si tieri inseratele se platescu pentru int'âna ora cu 7 cr. sîrulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Despre competintia in trebi administrative bisericesci.

Me voiu silî a tracta materi'a intitulata in generalu si apoi a o aplicâ la unu obiectu specialu si la unu casu concretu, precum amu facutu si in primul tractatu, despre competintia in trebi *judiciali* bisericesci, crediendu ca numai asiâ va fi tractatulu mai usioru intielesu si mai instructivu.

De obiectu specialu mi iau: *regularea si resp. arondarea protopresbiteratelor in archidieceasa.*

Casulu concretu este: ca acestu obiectu se sustiene de unii ca se pôte luâ la discussiune in consistoriulu metropolitanu, de unde s'a formulatu acea opiniune: ca regularea indicata trebuie sistata in archidieceasa, pâna atunci, pâna cându nu va fi decisu congresulu asupr'a proiectulu de regulare, satoritu dejâ prin sinodele archidieceasane.

Regularea resp. arondarea dupa cum vedemu s'a sistatu. Că motivu pentru acest'a s'au adusu acea: ca dupa unu conclusu alu congresulu din an. 1870 (a prot. pct. 157) unu atare proiectu conclusu prin sinodulu archidieceasanu, numai dupa aprobarea congresulu pôte avé valôre de lege.

Stâmu dar' in fati'a unei cestiuni importante si demne de discussiune publica, adeca despre competintia congresulu si a sinodeloru in cele *administrative* s'eu mai precisu, despre sfer'a de activitate a organeloru metropoliei in acte administrative, ce privescu numai pre o diecesea.

Me voiu incercâ a deslegâ cestiunea acest'a, precâtu mi servescu cunoscintiele si pre câtu suferu spatiulu unui jurnal, fâra a preocupâ alte pareri mai bune, anume ale acelor'a, cari ex professo suntu chiepati a studiâ astfelu de materii.

Che'i'a deslegârei o cautu in canonele si asiedimintele bisericeii nôstre gr. or. pentruca acelea au pusu fundamentulu bisericeii; conformu acelor'a s'au constituitu si bisericeii nôstra gr. or. transilvanéna, mai alesu de cându fericitulu Archipastoriu *Andreu Siagun'a* au luat u cârm'a ei (vedi actele sinodeloru din anii 1850, 1860 si 1864). Pre bas'a acelor'a s'au pretinsu si s'au castigatu restaurarea vechi nôstre metropolii gr. or. romane (vedi memorialulu lui Siagun'a câtra ministrulu de culte din 1851, reprezentanti'a lui câtra Majestate din 1851, s. a.) si dupa acelea s'au constituitu si bisericeii nôstra metropolitana.

Nici pre viitoriu nu ne vomu poté abate dela legile canonice, pre cari si le-au datu insasi bisericeii; ci numai unele modificatiuni ratiionale, si necesare vomu poté face, cari nu alteréza principiile canonice. S'eu se me servescu de cuvintele lui Siagun'a rostite in primul sinodu din 1850: ca canonele suferu schimbare, inse numai intr'atât'a, încâtu, *ceea ce se face spre a modificâ s'eu a acomodâ ôre care canonu disciplinariu impregiurâriloru locali*, sa se faca cu *paza*, spre a nu vatamâ intentiunea primitiva a canonulu. Se mai poté adauge, ca unele norme canonice cu tempulu au devenitu nepracticabile. Remânu inse nestramutate acelea principii canonice, ce facu fundamentulu *organismulu si alu libertâtiei* bisericeii cá si acelea, pre cari se bazeza credintia si morala.

Fia-mi permis a premita dara

pre scurtu unele principii in generalu despre organismulu bisericeii si desvoltarea lui.

Bisericeii nôstra ortodocsa pre câtu au intentionatu ea, a latî credintia la tôte popórele si a le intruni pre aceste in un'a bisericeii, pre atât'a a conservatu ea libertatea elementoru cari compunu organismulu ei, aducându pre aceste intr'o armonia corespundietóre intregitatiei si unitatii ei.

Acestu fundamentu eminentu alu organismulu bisericeii, s'au pusu mai intânu prin supremulu si singuru adeveratulu principiu: ca unulu singuru *Christosu* este capulu bisericeii, de unde urméza, ca tôte elementele omenesti constituitoére de corpulu bisericeii, cá membre a le unii trupu suntu *egalu îndreptatite* la vitalitatea organismulu bisericescu, ier' functiunile acestoru elemente, stau in o corelatiune armonica prin care se intregesce organismulu. Libertatea si egalitatea asta o au estinsu bisericeii la tôte elementele organismulu si; asiâ la cele *personali* s'eu la toti membri bisericeii, pre cum si la cele *sociali* dela parochie începându pâna la metropolie si patriarchatu. Si precum a recunoscutu bisericeii in organismulu ei libertatea individuala, asiâ au conservatu ea libertatea sociala s'eu *autonoma* elementoru socialii.

Consecuentu dupa aceste principii s'au desvoltatu organismulu bisericeii si in partea ierarhica.

Urmatorii apostoliloru: Episcopii suntu *egali* intre sine, pre cum au fostu si apostolii. Asemenea egala este dara si sfintieni'a loru pre cum si potestatea loru jurisdictionala si administrativa. Prin urmare si tienuturile de ei ocârmuite (eparchiele s'eu diecesele) au remasu intre sine coordinate si autonome in trebile loru proprii. Spre a se sustienea cu atâtu mai tare acestu organismu si a se spriginî autonomi'a eparchiiloru, precum si spre a-si ajunge poporulu credinciosu mai usioru si mai curesc fericeia sea prin ascultarea si urmarea invetiatoriloru crestinesci si prin celebrarea cultulu divin; bisericeii nôstra au ridicatu organismulu ei inca si la unu altu principiu naturalu si vitalu, *alu nationalitâtiei*, si din mai multe episcopii de unu neamu, de un'a limba au constituitu unu corpulu alu metropoliei inca prin canonele apostoliloru (v. can. 34).

Se intielege de sine, ca bisericeii au introdusu apoi in acestu organismu frumosu ordinea in tôte pârtile si elementele lui, dandu fiacârui agendele ce i se cuviniu atâtu in episcopatu, câtu si in metropolia, ceea ce au produsu armoni'a in organismu.

Bisericeii nôstra inse au datu acestu organismu si o forma de tractare a lucruriloru bis. cându au depusu in canonele acelu principiu marretiu „câ nici unii sa nu faca fâra de ceilalti“, si anume forma colegiala si constitutionala s'eu *sinodalitatea*, prin care au vrutu se impedece ori-ce creatiuni de caste si privilegii, de absolutismu si despostismu si ori-ce abusuri ale slabiciunei omenesci, câci numai capulu bisericeii neveditu este infalibilu.

Dupa aceste premise generali, me apropiu de obiectu si voiu incercâ cu canonele positive a dovedi de o parte, ca prin crearea metropoliei nu numai s'au sustienutu autonomi'a

eparchiiloru in afacerile loru proprii, ci togmai s'au spriginutu acee'a, delaturându-se ori-ce centralisare, carea aru stâ in contradicere si cu principiile fundamentali mai susu espuse, ier' de alta parte, ca in sfer'a administratiunei si respect. legislatiunei organeloru metropolitane cadu numai acelea lucruri, cari se referu la intrég'a metropolia. O dovéda despre *decentralisatiune* in bisericeii nôstra metropolitana — de carea propria va fi aci vorba — ne dà si acea impregiurare, ca Metropolitulu este numai unulu dintre episcopii eparchiali, *câ celu dintânu*, adeca totu odata si Archiepiscopulu, care nu pôte fi cá episcopu *autonomu totodata* si Metropolitulu *centralistu*, va se dica, archidieceasa autonoma ier' diecesele sufragane centralisate in ea si sub capulu ei.

Lasu mai departe sa vorbésca insusi canonele, in materi'a sulevata:

Can. apost. 34 prescrie, ca episcopii fia-cârei natieni se cunósca pre celu mai mare intre densii de capu, si nimicu mai *mentosu* sa nu faca fâra elu; ier' ei numai acelea sa le faca, ce se referu si se cuviniu la *eparchi'a sea si la satele* loru supuse.

Dar' nici capulu se nu faca fâra de ceilalti nimicu.

Can. 9 Antiochi'a asemenea prescrie: ca fia-care episcopu se aiba *stapânire preste eparchi'a sea si sa o tate a fia cui*, si se aiba grige *pentru intreulu tienutu*, care este supusu cetâtiei se, cá se *hirotónésca presbiterii* si diaconii, si tôte cu judecata sa le faca, ier' mai incolo se nu faca nimicu fâra episcopulu metropoliei, *nici acest'a fâra sentintia celorualti*.

Can. 104 Cartagena mai lamuritu supune causele intregi bisericeii dupa lipsa *obstésca* sinodulu generalu, apoi dice: „ier' *causele cari nu voru fi comune sa se judece in eparchiele proprii*.“

Can. 2 Sin. II. opresce pre episcopi a trece otarulu eparchiei si a hirotóni s'eu a seversi functiuni *administrationali* afara de eparchia sea si dice: Acest'a sa se pazésca pentru *diecesea*; ier'a *afacerile metropoliei* sa le administreze sinodulu metropoliei. Asiâ si can. 8 Sin. III si multe alte (vedi si can. 14 apost. can. 22 Antiochi'a etc.)

De aci împede se vede, ce cade in competintia metropoliei si in a diecesei, si adeca in a celei dintânu numai causele *comune ale intregi metropolii*.

Cari suntu aceste cause comune, si cari proprii ale diecesei?

Canonele specifica unele de aceste in generalu. Anume can. 37 apost. dice: ca sinodulu episcopiloru metropoliei se cerceteze *dogmele religiöse*; ier' can. 6 sin. VII prescrie: ca sinodulu metropolitanu sa se adune pentru causele *canonice si evangelice*.

Acestea firesce se intielegu despre sinodulu curatu bis. alu episcopiloru.

De alta parte inse specifica unele canonele cause administrative si jurisdictionali, cari se tienu de competintia eparchiei. Asiâ dice can. 38 apost. ca episcopulu se pörte grige de tôte lucrurile bisericesci si sa le ocârmuésca ier' dupa can. 41 apost. se administreze si *averea* bisericeii, pre care o imparte celoru ce se cuviniu *prin presbiterii sei*; ier' la asta avere nici metropolitulu se nu se amestece ci in tempu de vacantia sa o pa-

streze preotii bisericeii (dupa can. 35 S. VI).

Mai incolo orenduésce can. 17 sin. IV si can. 25 sin. VI: ca parochie dela tiéra tierenesci si satesci sa remana sub potestatea si administratiunea episcopulu. Multe canone supunu hirotóniele numai potestâtiei episcopulu eparchialu. Can. 13 sin. Ancir'a, can. 8 Antiochi'a, in deosebi can. 10 Antiochi'a si can. 89 sft. Vasilie, vorbindu de competintia choroepiscopiloru s'eu protopresbiteriloru, supunu administratiunea parochiiloru si a protopresbiteratelor, precum si alegerea si denumirea preotiloru si protopresbiteriloru numai potestâtiei episcopulu loru. Can. 10 Antiochi'a dice espresu: „*Choroepiscopulu sa se faca de câtra episcopulu cetâtiei, câru'i a este supusu*“; ier' can. 89 sft. Vasilie demanda, cá preotii esaminati si alesi sa se supuna episcopulu spre intarire.

Eata ca in canonele positive gasimu deslegarea cestiunei in obiectulu intitulatu, si in casulu concretu; câci din acelea urméza, ca de competintia metropoliei si a organeloru ei se tienu, (afara de causele dogmatice religiöse, evangelice, morale) tôte causele ce suntu comune si atingu pe intrég'a metropolia cá atare; ier' tôte celelalte cause ce atingu lucrurile, averile, alegerile si hirotóniele presbiteriloru si prin urmare si a protopresbiteriloru si alte, ce dupa natur'a loru competintia exclusiva a eparchiei si a organeloru ei resp. a administratiunei archieresci de carea nimenea nu o poté instrainâ; câci can. 37 sin. VI dice: „ca nici injuri'a temporiloru se nu póta invalidâ otarulu administratiunei archieresci“.

Din canonele citate concludu dar, ca tôte causele din o eparchia s'eu din pârti ale ei, ce atingu hirotóniea, alegerea intarirea preotiloru si protopresbiteriloru, formarea reformarea si regularea parochiiloru si protopresbiteratelor (vedi si Compend. drept. can. § 256) precum acelea ce atingu averile bis. si scolari, instituirea personalulu scolaru si priveghierea asupr'a lui si alte asemenea loru, cadu in exclusiv'a competintia a eparchiei si in ultim'a linia a sinodulu eparchialu. Ier' pe langa causele dogmatice, evangelice, pe cari le tractéza toti episcopii cu Metropolitulu si presbiterii chiepati in sinodulu metropolitanu, tôte celelalte cause, cari suntu comune si atingu intrég'a metropolia cá atare de fonduri si institute metropolitane precum si acelea, cari suntu prea momentöse, a câroru natura recere o uniformitate in intrég'a metropolia, d. e. crescerea morala si investiamentulu, apoi justiti'a bisericeasca, competu la metropolia si la organele ei. (Va urm.)

Revis'ta politica.

Amu atinsu, fôrte pre scurtu, in numerulu trecut de unu proiectu nou de lege, care atinge exclusivu fundulu regescu. Astadi publicâmu acelu proiectu. Se vede din aparintia acestui proiectu ca reorganizarea Tranniei intregi nu este departe.

In Budapest'a este inabusita politica de terorea esundârei; cu tôte aceste in dieta s'a promulgatu legea sanctionata, prin carea s'a inarticulatu meritele lui Deak. Urméza acum cá

guvernulu sa convóce*) o comisiune generale pentru tíer'a intréga, o comisiune, carea sa pórté grigia de colectele pentru monumentulu ce are sa se radice in memori'a lui Deák.

O epistola a lui *Kossuth*, indreptata câtra *Helffy* descopere Ungariei si lunei simtiemintele celui dintâiu produse de scirea despre mórtea lui Deák. *Kossuth* este cu pietate câtra celu mortu, recunósce virtutile lui cetatienesci, admira caracterulu lui in mijloculu unei lumi, carea umbra numai dupa castiguri personali; dara sustiene ca dualismulu este un'a din retacirile cele mai mari politice, pentru ca Ungari'a, carea a fostu mainainte „vaca de mulsu“ a Austriei, déca va voi sa aiba pace cu Austri'a, nu va avé incatrua, ci va trebui sa remana si de aci înainte ceea ce a fostu pâna acum, — „vaca de mulsu“ pentru Austri'a. Si dupa *Kossuth* acest'a inca nu aru fi reulu celu mai mare. Reulu celu mai mare este, ca mortulu a creatu o situatiune si situatiunea si-a creatu ié-rasi barbati sei, barbati cari au „metodu“ in nebuni'a lor, dupa cum dice *Pólonnius* despre *Hamlet*. „Dialectica placuta audiului, nasipu in ochi si (Ungari'a) va remané ceea ce a fostu — vaca de mulsu“. Dupa scriitoriulu epistolei nici viétia constitutionala nu mai este in Ungari'a; ceea ce este acum, este unu absolutismu mascatu. *Kossuth* motivéza erórea cea mare a lui Deák asiá: „Elu nu credea in autovitalitatea natiunei magiare, adeca nu credea ca ungurii potú traí de sine singuri, se intielege politicesce. Epistol'a caprinda si alte momente politice. Vorbindu, séu mai bine scriindu elu despre raportulu între Ungari'a si între Austri'a si despre putienulu interesu platonicu alu Austriei de Ungari'a, dice, ca cea dintâiu si-a calculatu complanarea séu impacarea politica cu Ungari'a in florini, pentru ca Austri'a n'are lipsa de complanári. Din contra dice *Kossuth*: „Dincolo (in „*Ciala*“...), punu ia cáie unu „trialismu, cu ajutoriulu unei mici „politice orientale“, si adeca unu ast-feliu de trialismu, alu cârui alu trei-lea numeratoru nu se va luá din monarchi'a austriaca, ci va resari din „daraburirea corónei sântulu Stefanu.“ — Prin tóta epistol'a se vede firulu rosu alu elegiei si alu desperárei.

Din o epistola dela Vien'a cu datulu 26 Fauru aflámu urmatórele :

Tocmai in acestu momentu, cându incepu a serie aceste renduri, amu venitu din cas'a ablegatiloru, unde s'a inceputu astadi desbaterea asupr'a conventiunei comerciale si vamale incheiata cu Romani'a. Au vorbitu pâna acum patru oratori, toti contr'a. Pre aici e lumea tare interesata de acestu obiectu. Galeri'a casei ablegatiloru erá plina de publicu din tóte clasele, opiniunea publica vienesa e contr'a conventiunei. Din partea regimulu se facu cele mai aprigi pressiiuni asupr'a camerei pentru primire. Nu numai cestiuenea de cabinetu, dar' se amenintia cu disolvarea camerei la casu de neprimire. La 6½ se deschide ié-rasi siedinti'a.

Telegrafulu ne-a adusu dejá scirea ca conventiunea e primita cu 145 contra 73.

Atátu generalulu comandantu din Dalmati'a (cátu si celu din Croati'a fura chiamati la Vien'a, de unde s'au si reintorsu amendoi la posturile lor. Cu ce instructiuni s'au reintorsu nu se scie, ci se presupune, ca pentru de a padí fruntariile si mai aspru si a reduce portiunile refugiatiloru si in fine a-i indemná sa se duca acasa si sa fia ómeni de pace.

Sessiunea cameriloru din *Bucuresci* este prelungita pâna la 1 Martiu.

Din *Iasi* ni sosi scirea, ca la 24 Februaru n. a trecutu celu dintâiu trenu podulu dela Ungheni, preste *Prutu*, pre lini'a *Iasi-Chisineu*. Aceste

*) S'a facutu,

Red.

sciri suntu fórte inocente si le-amu inregistrá cu tóta liniscea. Altfeliu suntu urmatórele; „*Polit. Cor.*“ capeta scire dela *Bucuresci*, ca guvernulu ia in seriósá consideratiune oprirea esportulu de gráu, care mesura, se dice mai departe, va fi indreptata in contr'a Austriei.

Alta si mai ascutita gasimu in diurnalele opositiunei din Romani'a sub titlulu: „*Cuvintele si actele.*“

Sub acestu titlu, cetima in „*Tablettes d'un Spectateur*“ dela 19 urmatórele :

„Organulu oficialu alu imperiului germanu se supera fórte, fiindu-ca Agenti'a *Havas* a cutesatu s'annonce ca agintii prusaci au stabilitu la Vien'a si *Ragus'a* oficine de noutáti nelinistitóre in privinti'a rescólei din *Erzegovin'a*. Ei bine, noi suntemu in positiune de a afirmá ca, cu tóte declaratiunile pacifice cari s'au respan-ditu din *Berlinu* in *Europ'a*, d. de *Bismark* a datu ordinu..... la *Bucuresci* se armeze in graba, fára intreprupere, pe celu mai mare picioru posibilu. Si, la *Bucuresci* arméza. Arméza nu pentru a aperá neutralitatea Romaniiei contr'a unei invasiuni de trupe turce, — cari nu amenintia in nici unu modu principatele române, ci pentru a servi, la trebuintia, de ante garda, negresitu, armatei ruse, care aru porni contr'a imperiului *Sultanulu*.“

„*Tablettes d'un spectateur*“ n'au insemnate in lumea cea mare a diurnalisticii si asiá pre cele spuse de densele amu basá putienu. Mai importanta trebuie sa fia scirea „*Gazetei natiunale*“ din *Budapest'a*, pentruca apare intr'unu diurnal, care este timbratu de „*Tromp. Carp.*“ de organu oficiosu. Eata dupa trad. *Trompetei*, ce dice „*Gaz. nat.*“ între altele intr'unu articulu intitulatu: „*Romani'a regatu*.“

„Din caus'a ce domina astadi orientulu, ómenii politici ai Romaniiei nũ consista in mai multu séu mai putienu, decâtu in a-si acoperi edificiuulu statulu lor prin midilóce ef-tine, proclamându-se de odata „regatu suveranu din statu tributaru de pâna adi.

„Spre atingerea acestui scopu, politici de aici aviséza la felurite midilóce. Mai nainte de tóte densii orgauiséza o revolta in *Bulgari'a*. O parte chiaru din acele patru milióne votate de curendu de camere este intrebuintiata pentru aprinderea foculu între bulgari.

„Denunciárele de mai deunadí din „*Pal Mal-Gazette*“ facute de unu membru alu parlamentulu englesu, ca Romani'a aru fi conspirându cu Rusi'a in contr'a pácii, nu este, firesce, decâtu o gásca grasa, cárei'a i s'a facutu ventu prin *Europ'a*, pentru anume scopuri oculte. Acést'a asertiune este cu totul lipsita de fondu. Adeverulu — o spunemu positivu — este urmatoriulu: „Comitetele revolutionare bulgare au primitu dela rusi (nu dicemu dela guvernulu rusescu) o insemnata cantitate de bani, arme si munitiuni de resbelu, cari deocamdata suntu asiediate in Romani'a, si la cari a contribuitu cu o buna particea si consilierulu principalu alu *Domnitoriulu Carol*. Aceste munitiuni preste putienu tempu au sa se transfere in *Bulgari'a*, cu ajutoriulu unui comitetu de femei recrutate de câtra agentii comitetulu centralu bulgaru, cari 'si facu trebile pe fatia in tóta intinderea Romaniiei, avendu chiaru protectiunea guvernulu románu.“

Ce sa dicemu noi, adauge „*Tr. Carp.*“ din parte-ne, la o asemenea divulgare categorica, precisa, clara, cárei i vine intr'ajutoriu si oficiós'a „*Neue freie Presse*“ din *Vien'a*, confirmându, prin corespondentulu seu din *Bucuresci* ca Romani'a in adeveru aru fi unu cuibu de comitete revolutionare bulgare, cari 'si tienu siedintiele intr'o casa din strad'a sânt'a Vi-

neri chiaru, si ca: „numerosi teneri din *Bulgari'a*, incuragiati de faptele ce se petrecu actualmente in *Bosni'a* si *Erzegovin'a*, au parasitu patri'a lor spre a merge in *Serbi'a*, trecendu prin Romani'a; si in fine, ca la *Bucuresci* s'aru fi constatatu disparitiunea subita a óre-cáruí numeru de bulgari amplotiati la drumulu de feru, precum si a a mai multoru institutori de aceea si natiunalitate.“

Ce sa dicemu noi din parte-ne, la o asemenea divulgare categorica, precisa, clara, cárei'a i mai vinu in ajutoriu si óre-cari observári juste ale jurnalulu „*Poporulu*“, cum si mai multe negári si afirmári ale organulu oficiosu „*Journal de Bukarest*“ ? La intrebarea ce si o pune in-s'asi fói'a, din care amu estrasu cele de pâna aci, respunde totu-déun'a, ca nefindu capulu ministeriulu din *Bucuresci* pentru situatiunea actuala sa se retraga si sa faca locu altui'a.

Inse este cunoscutu ca nici „ucigalu crucea“ nu e asiá negru precum lu depingu ómenii. Asiá „*Cor. pol.*“ produce o corespondintia dela *Bucuresci* de urmatoriulu cuprinsu :

Nu se face nici unu secretu cu inarmarea Romaniiei. Romani'a o spune pre fatia ca in impregiurárele de fatia si-a tienutu de datorintia a fi mai inarmata de cum a fostu, pentruca ce putea sci guvernulu ce se póte nasce din confusiunile turcesci ?

Mai departe dice „*Cor. p.*“ : Destulu ca dupa cum stau lucrurile inainte cu dóue septamáni, Romani'a avé totu dreptulu de a se pregati militarcesce. Astadi, firesce stau lucrurile incátu-va altfeliu. Speranti'a de a se puté sustiené pacea in *Europ'a* orientale a luatu unu aventu puternicu. Aici vorbescu si viséza acum ómenii mai putienu de neevitabile si crescende complicatiuni. Este si mai adeveratu, ca Romani'a, carea pre tempulu celoru siepte septamáni de deprimare politica in provinciele slavice turcesci din *provinciata*, de o sapienta abstinencia nici nu va cugeté a se face de vorba lunei prin improvisatiuni cutezate si isolate. Eata ilustrata starea lucruriloru din Romani'a intr'unu moda chiaru si fára de nici o tartuferie politica.

Alegerile in *Franci'a* suntu discutate de tóta diurnalistici'a cea mare européna.

Unele foi admira resultatulu, altele lu afla naturalu, altele se bucura de o victoria asiá mare a republicanismulu. Nu trece inse, totu acea diurnalistica, cu vederea preste impregiurarea, ca bonapartistii au facutu unu progresu insemnatu, pre cându totu felulu de legitimisti si orleanisti au disparutu dintre deputatii noului corpu legiuitoriu. Dealtmintrea, ceea ce iera nu trebuie scapatu din vedere, atátu in *Parisu* câtu si la tíera au fostu multi candidati bonapartisti cu minoritati considerabile.

Resbelulu civilu din *Spani'a* se pare a fi terminatu. Telegrafulu adusesse inainte cu vr'o trei dile scirea ca *Don Carlos* a trecutu fruntariile in *Franci'a* si a emis unu manifestu in care 'si esprima necasulu, ca spaniolii n'au vrutu sa se lase a-i face fericiiti dupa metod'a densuluí.

Proiectu de lege

despre fundulu regiu, mai departe despre ragularea universitatiei sasesci si despre acerea universitatiei si a asiá numiteloru siepte judetie.

Fiinduca regularea unei párti din teritoriulu tiei din consideratiuni administrative nu se mai póte amaná, se dispunu cu privire la fundulu regiu urmatórele :

§ 1. La regularea teritoriiloru municipali, de cari va dispune o lege separata, fundulu reg. si teritoriele invecinate voru fi supuse unei si acelei consideratiuni. Dupa regularea teritoriulu incéta pentru fundulu regiu deosebirele in cerculu administratiunei.

§ 2. Oficiulu comitelui sasescu (comes) incéta si titlulu se cuvine comitelui supremu alu comitatulu *Sabiiu* cá presidentu alu adunárei generali a Universitatiei.

§ 3. Cerculu de dreptu alu universitatiei sasesci, cá unu oficiolatu eschisivu culturalu, se va sustiené si de aici inainte relativu la dispunerea asupr'a averei universitatiei, relativu la intrebuintiarea fundatiuniloru ce stau sub administratiunea ei pre bastea destinatiunei acestoru fundatiuni si relativu la controlarea lor.

§ 4. Avere universitatiei sasesci se póte folosi numai si numai spre scopuri culturali.

§ 5. Dreptulu de proprietate relativu la avere universitatiei sasesci remáne neatinsu. Intrebárele ce se potú ivi relativu la acestu dreptu se voru decide prin sentintia judecatorésca.

§ 6. Venitele averei ce sta in dispunetiunea libera a universitatiei au sa se folosésca între marginele cuprinse in § 3 si 4 in favorulu tuturor locuitoriloru indreptatiti la proprietate fára osebire de religiune si limba.

§ 7. De avere universitatiei sasesci dispune între marginele fundatiunali si prelánga sustienerea dreptulu de suprema inspectiune a guvernulu adunarea generale a universitatiei sasesci.

§ 8. Adunarea generale a universitatiei sasesci :

a) Presidentu este eomitele supremu alu comitatulu *Sabiiu*.

b) Vice presidentu este acel'a, pre care lu alege adunarea generale dintre membri sei.

c) Notariu e secretariulu universitatiei (§ 15) si fiindu acest'a impedatu substitutulu pre care lu va alege adunarea generale dintre membrii sei pre tempulu câtu duréza sessiunea. Notariulu are scaunu si votu.

d) Membrii suntu 20 reprezentanti din locuitorii investiti cu dreptulu de ategere pentru diéta ai scaunelor districteloru si cetátiloru ce forméza fundulu regiu si anume din partea *Sibiiulu* si *Brasiovulu* câte doi, prin urmare patru, din partea cetátiloru *Sebesiu*, *Mercurea*, *Orestia*, *Mediasiu* si *Bistriti'a* câte unulu, la olalta cinci, pentru alegerea celorlalti 11 membri ai adunárei se impartu celelalte párti ale fundulu regiu in 11 cercuri de alegere si adeca cu privire la aceea, cá in trensele sa fia numerulu alegatoriloru pre câtu se póte egalú, cá unu cercu de alegere sa se estinda asupr'a mai multoru municipie de nou formande si cá alegatorii municipieloru din fundulu reg. care au esistatu mai nainte sa remána pre câtu se póte la olalta. Fia-care cercu de alegere deléga unu reprezentantu in universitate.

§ 9. Membrii adunárei universitatiei se alege pre trei ani.

§ 10. In fia-care anu se tiene de regula o adunare generala a universitatiei, in care se esaminéza socotelele anului trecutulu si sa pregatesce bugetulu pre anulul viitoriu. Guvernulu póte dispune conchiamarea unei adunári generali extraordinarie; afara de acést'a e datori'a presidentulu adunárei generali a universitatiei sa conchieme la datorintia majoritatiei membriloru o adunare generale extraordinara.

§ 11. Resolutiunile adunárei universitatiei voru ajunge la valóre in genere cu aprobarea ministrulu de interne, intru câtu inse acele se referu la lucrurile culturai publice cu aprobarea ministrulu de culte si instructiune.

§ 12. Protocólele adunárei generali a universitatiei au a se substerne ministrulu de interne celu multu in terminu de 8 dile dela inchiderea adunárei. O resolutiune protocolara, la care ministerulu nu face observatiuni in tempu de 40 dile computate dela

soșirea ei, să se considere de apro-
bata.

§ 13. Déca presidentulu e de opi-
niune, ca adunarea generale a trecut
preste sfer'a de activitate séu déca
nu pôte sustiené ordinea, elu are drep-
tulu sa sisteze siedint'ia si la casu
de repetire sa o amâne pre patrus-
prediece dile. In casulu acest'a e da-
tori'a presidentului sa dea ministrului
de interne unu raportu motivatu.

§ 14. Siedintiele adunării generali
a universitatii suntu publice.

§ 15. Afacerile universitatii se
conducu pre basea resolutiuniloru adu-
nării generali de biroulu centralu alu
universitatii. Capulu acestui birou e
presidentulu adunării generali a uni-
versitatii, oficialii suntu secretariulu
si cassariulu universitatii, cari se alegu
de adunarea universitatii cu majori-
tate generale de voturi. Ceilalti ofi-
ciali ai oficiulu centralu si salarisarea
tuturor oficialiloru din biroulu cen-
tralu se dispune de adunarea univer-
sitatii cu aprobarea ministrului. Chia-
marea contabilitatii, de a esamina
socotelele cetătilor si comunelor din
fundulu regiu, înceta.

§ 16. Ministrulu de interne de-
termina in intielesulu punctulu d)
(§ 8) cele 11 cercuri de alegere ce se
voru formá ascultandu adunarea uni-
versitatii sasesci existente. In ase-
mene modu se va satorí modulu pen-
tru alegerea membriloru la adunarea
universitatii. Prim'a adunare generale
inse ce se va formá pre basea acestei
legi statoresce cu aprobarea ministrului
de interne norme de discussiune ale
adunării universitatii si regulamen-
tulu de afaceri alu oficiulu centralu
alu universitatii.

§ 17. De averea asiá numitelor
siete judetie dispunu acei membri
din adunarea universitatii, cari re-
presenta acele cetăti si cercuri din
fundulu reg. de pâna acum, cari la
olalta suntu proprietarii averei celor
siete judetie. Notariulu acestei adu-
nării este secretariulu universitatii si
sfer'a sea de activitate relativu la ave-
rea acest'a este identica cu aceea, pre
care o statoresce legea de fatia rela-
tivu la averea universitatii pentru
adunarea universitatii.

§ 18. Adunarea generale a ce-
loru siete judetie se va tiené la tem-
pulu cându se tiene adunarea gene-
rale a universitatii. O deosebita con-
chiamare a ei nu e de lipsa.

§ 19. In ce mesura si modu se
va contribuí din averea celoru siete
judetie la spesele biroulu centralu
alu universitatii, (asupr'a acestui lu-
cru) se va intielege adunarea univer-
sitatii cu adunarea celoru siete ju-
detie, nepotendu-se inse intielege a-
mendoue aceste adunări in privint'ia
acést'a, intrebarea se va decide prin
ministrulu de interne.

§ 20. Tempulu inactivării acestei
legi 'lu determina ministrulu de in-
terne, cu executarea acestei legi inse
se insarcineza ministrulu de interne
si ministrulu de culte si instructiune.

Budapest'a 23 Febr. 1876.

Colomanu Tisza m/p.

R o m a n i ' a .

Cetimu in „Tromp. Carp.“ dela 8
ale curentei :

Armat'a romana si dlu generalu Florescu.

Armările ce se urméza in tóte
statele Europei, — in prevederea ne-
gresitu a unei complicări a cestiune
orientului, chiaru si in urm'a primirei
notei comitetulu Andrassy de către
sublim'a Pórta, despre care se pre-
cupa inca cu dreptu cuventu amicii
pápei, — au facutu, cá Romani'a sa
ia si dens'a óre-cari precațiuni indis-
pensabile, spre a nu fi surprinsa prin
vre-o impregiurare neasteptata si spre
a puté face la casu, cá puternicii sei
vecini sa respecteze neutralitatea ce
trebuie sa o pastrámu, pre câtu tempu
interesele tieréi nu ne suntu angagiate.

Acésta prevedere neasteptata in
impregiurările de fatia o datorimu
mai alesu ministrului nostru de res-
belu, d. generalu Florescu, care n'a
crutiatu nimicu, cá sa aduca armat'a
nóstra la inaltimea unde se afla ea
astadi, pre temeulu prudentei orga-
nisári dela 1872.

In adeveru, cine n'a constatatu
pána adi, ca dela venirea la ministe-
riulu de resbelu a generalulu Florescu
armat'a romana a luat celu mai mare
aventu ?

Cine a facutu, cá granicerii, acei
paditori a frontierei nóstre cari pâna
la 1872 nu se putéu discipliná, sa se
insufle de odata de spiritulu adeve-
ratu militar; cá ei sa nu se mai con-
sidere dreptu nisce corpuri depindenti
numai cu numele de ministeriulu de
resbelu, impotrivindu-se si nesupu-
nendu-se chiaru, cá la anulu 1866, la
ordinele siefilorulu lor, spre a se con-
centrá cu celelalte trupe adunate pre
malulu Argesinului; — cine a parve-
nitu, dicemu déca nu generalulu Flo-
rescu, sa faca dintr'ensii o armata so-
lida, regulandu-i impreuna cu dor-
bantii deveniti astadi calarasi, si for-
mându dintrensii optu regimente de
soldati bine disciplinati bine imbra-
cati si bine echipati ?

Ori-cine pôte sa mérga sa admire
depositele de munitiuni de totu fe-
liulu, ce se poseda astadi fia-care din a-
ceste regimente nou create.

Nu s'a uitatu inca greutătile ce
intempinase guvernulu in 1866, spre a
concentrá o parte din armata, ce erá
pusa pre picioru de resbelu; si mai
alesu cu ce anevointia s'au potutu a-
duce companiele de graniceri; pre
cându cu totii scimu, cu cáta inles-
nire s'au facutu diferite concentrări
dela 1872 încóce, dar' mai cu ose-
bire cea dela 1874, cându avuremu onórea
sa vedemu intre noi si oficeri straini,
tramisi anume de tóte puterile, cá sa
asiste la marile manevre de tótna ese-
cutate cu atât'a precisie de către cele
4 divisii, ce compunu armat'a nóstra.

Erá o adeverata satisfactie pen-
tru armat'a nóstra si o adeverata man-
dria pentru románi, cându oficerii
straini, urmarindu cu multa atentiune
tóte peribetiile manevrelor, au recu-
noscutu solemnulu, cu Romani'a po-
seda o adeverata armata, o armata
capabila sa intre in campanie; — dar'
acésta apretiare nu este o fala, ce cu
dreptu cuventu se cuvine acelu'a,
care a organizatu armat'a? . . .

Intre multele imbnatari ce s'au
adusu armatei, si cari suntu de cea
mai mare importantia, pentruca de
ací depinde soliditatea ei, este mai
departe, infiintiarea scólei de subofi-
ceri, destinata a formá oficeri instruiti
pentru infanteri'a de linia, pentru ar-
mat'a teritoriala si pentru cavaleria;
si apoi infiintiarea scólei pentru for-
marea sergentiloru si caporaliloru pen-
tru armat'a teritoriala; cáci dupa cum
a spus'o unu mare capitanu strainu,
„déca vrei sa ai o armata buna, pre-
gatesce mai întâiu cadrele.“

Cu cáta mandria nu trebuie sa
vedemu infanteri'a nóstra de linia,
care cá arm'a principala a ori-cárei
armate, si care se compune din 8 re-
gimente de linie, de 8 reg. de dor-
banti, de 4 bataliöne de venatori si
de 1 bat. de geniu, a ajunsu, prin
mult'a ingrigire pusa de toti siefii cu
ocasiunea aplicării noiloru regulamen-
te, a fi o adeverata scóla de modelu!

Cum se nu progeseze astfelu de
corpuri, cându s'au introdusu cu cea
mai mare staruintia in tóte regimen-
tele scoli de totu feliulu, scoli ce
provóca emulati'a intre tinerii soldati
inteliginti, cari vedu cu multiamire
ca prin invetiatur'a solida militara
potu aspirá la epoletu, iér' nu cum
erá mai nainte, cându inaintarea lor
se marginea numai pâna la gradulu
de sergentu!

Artileri'a care jóca unu asiá mare
rolu in lupta, dupa cum s'a consta-
tatu in sângerósu resbelu franceso-

germanu, a fostu si este de asemenea
obiectulu unei serióse preocupári a
ministrului nostru de resbelu. Cele 2
reg. de artileria poseda astadi guri
de focu dupa sistemulu celu mai nou,
sistemulu Krupp, fabricate la celebr'a
usina dela Essen in Prusi'a. — Amen-
dóue inse aceste regimente, de-si suntu
bine echipate, potu sa mai aiba tre-
buintia de óre-cari provisiuni, de mu-
nitiuni si altele, ce nu putemu pre-
vedea aci.

Trecendu si la arm'a cavaleriei,
gasimu si aci urme de matura preve-
dere. Astfelu regimentele de rosiori
suntu astadi bine echipate, posedandu
harnasiamente complete noui. — Cátu
pentru cavaleri'a de districte, ce for-
méza cele 8 regimente de calarasi s'au
luatu cele mai urgente mesuri pen-
tru remontarea lor cu cai de me-
sur'a reglementara prevediuta la caii
regimentelor de rosiori, astfelu ca
in curendu aceste regimente voru fi
echipate complectu.

Dupa putinele detalieri ce dete-
ramu aci in prescurtare despre starea
armatei nóstre, si dupa câte voru fi
constatatu si lectorii nostri compe-
tenti in materii militare, avemu ferm'a
convictiune, ca in starea in care ne
aflámu astadi, Romani'a este destulu
de tare, nu spre a face resbele mari,
dara spre a face sa se respecteze te-
ritoriulu seu, si spre a-si aperá esis-
tenti'a sea.

Si constatandu aceste mari pro-
grese date armatei nóstre de actua-
lulu ministru de resbelu, dicemu ca
d. generalu Florescu si-a castigatu a-
deverate titluri la recunoscinti'a pa-
triei sele, pre care nici unu románu
adeveratu nu i le va contestá.

Onóre lui ! . . .

La cestiunea orientala.

In nrulu trecut, dice „Aleg. lib.“
de la 13 Febr. amu comunicatu lec-
toriloru nostri, dupa o telegrama es-
pediata din Ragusa, cu dat'a de 16
curinte, ca capii insurgentiloru, intr'u-
niti sub presiedinti'a Peko Pavlovici,
au respinsu reformele propuse prin
not'a lui Andrassy si decretate de
Pórta, sub motivulu ca densii nu con-
sidera faptulu decátu cá nisce intrige
diplomatice, si ca, pentru a dá o sanc-
tiune acestui refusu, insurgentii se pre-
gatéu pentru o lupta cu turcii in re-
giunea Poglitié.

„Republic'a francesa“ dela 19 cu-
rinte, reproducendu acésta scire, o in-
sotiesce de nisce comentarii, pre cari
le publicámu si noi aci in vederea in-
teresulu ce ele presinta pentru Ro-
mani'a mai alesu.

Iéta intr'adeveru, ce dice acestu
diariu :

„Ce voru face puterile? Déca aru
trebuí sa conjecturámu ceva dupa
preparativele facute dejá, s'aru puté
crede ca in fati'a neputintiei recunos-
cute a Portiei si a imposibilitatiei in
care pare a se gásí, — lipsita de
ómeni si de bani, — de a se face sta-
pána pre insurectiune, Austro-Ungari'a
pentru securitatea fruntarielor cárei'a
insurectiunea este acuzata a o com-
promite, aru pare dispusa sa inter-
viia materialicesce, dupa cum se spuné
o data intr'unu documentu oficialu,
ocupându Erzegovin'a. Trupe numeróse
suntu gramadite pre lungulu lisierei
sele orientale, si noi nave din flot'a
sea s'au trimisu in apele Klecului. De
alta parte insa, Romania, Serbi'a si
Muntenegrulu paru a voi si densele
sa jóce unu rol in acésta afacere.
Romani'a cumpera in catimi insem-
nate materialu de artileria si ni se
asigura ca dens'a 'si chiama re-
servele.

Serbi'a este gat'a, si Muntene-
grulu a declarat dejá ca i-aru fi cu
neputintia a raspunde altufeliu de
cátu prin resbelu esigintieloru Turciei
relativu la feliulu de neutralitate ce
aru voi sa i se impuna. In fine, de
si cu reserva, tonulu preseii rusesci
nu permite unu singuru momentu in-

dointi'a ca ocuparea provinciiloru res-
culate de către trupe austriace nu
este veduta fórtu reu in Rusi'a.

„In acésta stare de lucruri, noi
nu gásinu esagerate neliniscele ce ma-
nifesta, intr'unu lungu articolu de
föndu, „Corespondinti'a austriaca“ dela
16 Februariu :

„De siguru pentru Orientu, dice
acésta föia, s'a inventatu proverbulu
atátu de desu repetatu: dilele se suc-
cedu si nu se asémána.“ In certe mo-
mente, pare ca liniscea se produce si
ca ori-ce téma seriósa trebuie sa dis-
para definitivu. Apoi indata se radica
episode neasteptate cari denota o
adenca turburare in spirite, murmure
surde care e cu neputintia a nu le
cunósce si cari reveléza persistinti'a
reului de care suferé, nu numai pe in-
sul'a balcanica, dara tóta partea con-
tinentulu europénu, care, intr'unu
modu séu intr'altulu, are câte ceva
de facutu cu cestiunea Orientulu.“

„Corespond. austriaca“ consta-
ta ca, dela inchiderea scupcinei, care
urmá sa fia semnalulu linisciei spiri-
teloru in Serbi'a, situatiunea, din con-
tra, s'a agravatu. si s'a manifestatu
o fierbere primejdiosa :

„Agitatiunea spiritelor, continua
föi'a austriaca, ne mai gasindu in sinulu
parlamentulu unu derivativu sufici-
entu, aru isbucni astadi prin tóte me-
diéle, in asiá gradu ca principele nu-si
mai pôte face cea mai mica ilusiune.
Déca insurectiunea nu se va potolí
cu totulu in unu scurtu tempu, pre-
vederile exprimate de comitele An-
drassy in not'a sea către Turci'a se
voru realisé negresitu: junele principe
alu Serbiei se va vedé neputinciosu
de a contiené aventulu poporulu seu,
care este impacientu de a alergá la
arme. Pre fia-care di partitulu de ac-
tiune devine mai forte la Belgradu,
si nu va fi cu neputintia cá intr'o
buna diminétia telegrafulu sa ne anun-
cie întórcerea dlui Ristici in capulu
afaceriloru. Inca dela recent'a sea tre-
cere pre la putere, acestu barbatu de
statu, a practicatu, in adeveru, poli-
tic'a de expectativa: elu mai multu
a potolitu spiritele decátu le-a sures-
citat; dara, de atunci si pâna acum,
circumstantiele s'au modificatu, si in-
tórcerea sea aru avé astadi o semni-
ficare cu totulu altufeliu caracte-
ristica.“

„In Romani'a, „Corespondinti'a
austriaca“ cauta a descoperi adevera-
tele motive ale demisiunei dlui Catargi
si ale întórcerei séle la putere. Ea
reaminteste ca cabinetulu a cerutu,
de curendu, unu creditu extraordinariu
de 4 milióne, alegându ca Romani'a,
care nu cugetá a atacá pre nimeni,
voia puru si simplu a se pune in stare
de aperare si a se prepará a face fatia
la ori ce eventualitati. Cu tóte afir-
mările cabinetulu románu, „Cores-
pondinti'a“ crede ca perspectiv'a res-
belulu a provocatu demisiunea dlui
Catargi si ca, retragându-sio, elu a
voitu a-si consolidá situatiunea pentru
casulu cându eventualitati pre cari
le prevede s'aru realisé :

„Ori câtu de sinceru aru fi in
afirmările sele, cabinetulu Catargi, dice
föi'a vienesa, prevede ca se potu ivi
eventualitati in cari aru trebuí sa iá
locu si in cari va trebuí sa aiba o
politica accentuata. Elu a simtitu ca
avé nevoia de o fortia necontestata
spre a face fatia acestor dificile casuri
ce potu supraveni in modu impro-
visatu.“ etc.

V a r i e t á t i .

* * Balulu romanescu din Vien'a
a esitu splendidu. M. S. Imperatulu n'a
participatu, dar' a donatu societátiei
100 fl. si M. S. Imperatés'a 50 fl. —
Deputatiunea care ia invitatu a fostu
fórtu bine primita.

* * Esundári. Intr'o scurtu no-
titia amu atinsu in unulu din numerii
trecuti despre esundările din diverse

părți ale Europei. De atunci încôce diurnalele nu încetăza de a aduce telegrame și rapôrte despre devastatiunile ce face elementul neindurat, ap'a, cu acasiunea desghietului din urma. Cu deosebire rapôrtele din Ungari'a și din Austri'a descriu pre largu grôza ce au respanditu elementul desfrenatu în locuitorii de lângă fluviile și riurile mai mari. Dela Budapesta ne aduce „P. Ll.“ de Sambata s'era o icôna, carea ilustrăza fôrte fidelu situatiunea cea posomorita a capitalei amenintata de esundarea Dunarei. Vineri noptea spre Sambata salve de tunuri au anuntiatu catastrofa. Dunarea au eruptu dela hotarul Békásmezyului și a luat Bud'a vechia dela spate, inundandu si acoperindu cu apa stradele magazinului, riedului, trei inimi, câmpului, strad'a mica și a fortareței, strad'a ciocârliilor și drumulu de tiéra. Va se dica unu cercu întregu. Numai punctele de o inaltime de 17—28 urme au ramas cá nisce insule în marea improvisata. Mai tardiu dupa ce a sositu catastrofa s'au cutropitu mai multe case. Pest'a noa inca n'a fostu în micu periculu si de acolo se spune de cutropirea mai multor edificii; din partea cetății numita Franzstadt a trebuitu sa se stramute locuitorii precum și din celelalte părți inundate și amenintate de inundare. Bolnavii din spitale, invalidii din asiluri și arestantii din aresturi au trebuitu sa se stramute, care pre unde au potutu gasi unu locu de scutintia. În situatiunea acést'a inforatôre locuitorimea capitalei a avutu o buna mâna de ajutoriu în comisiunea esmă de magistratu anume pentru intempnarea pericolului pre câtu se pôte și pentru ameliorarea sortiei celor ce nu li se putera mantui averea și locasiunile de catastrofa.

Dela Vien'a și Prag'a mai acelesi descrieri despre devastări și pagube colosale cauzate de esundarea Dunarei și Moldovei.

Din Saxoni'a, Prussi'a și din alte părți mai acelesi sciri încâtu cu dreptu cuventu scrie o fôia din Vien'a, ca se pare ca elementul despre care ni e vorb'a s'a conjuratu asupr'a Europei, căci s'a pornitu deodata în atâtea părți cu o furia nepomenita de mai multe diecenie.

*** (Sôrtea unui rege.) La 20 Februaru muri în spitalulu din Milano (Mailand) *Leo Comnenus*, principe de *Lusignan*, ai cărui predecesori despre tata au fostu imperatii orientului, ier' cei despre mama au participatu la cruciade sub *Gottfried* de *Buillon* și au domnit cá regi preste Cipru. Reposatulu însusi a purtat inainté cu 20 ani sceptru și corôna la marginele de *Chorassan*, de unde fu alungatu de câtra rusi. Dupa ce a calatoritu Europ'a întréga cersindu, veni la Milano, unde si termină vieti'a pre asternutul ce-lu dà misericordi'a publica seraciloru. Reposatulu a lasatu dupa sine o femeia și 6 copii în cea mai frageda etate.

*** „*Vocea Covurluiului*“ apare în Galati de 4 ani neinteruptu. Acestu diurnu, ce apare în formatu mare, posedă unu servitiu telegraficu alu seu, publica în colônele sele articole politice interne și externe; articole științifice, literare, economice, juridice etc.; reviste comerciale; varietăți instructive și amuzante; cronice, etc. etc. În toletonu romanurile cele mai frumôse. Pre la finea lunei Februarie incepe publicarea unui nou și interesantu romanu: „*Misterele Indiei*“ Abonantii noi voru primii, dupa cerere tôte numerele dela începutulu aparitiunei noului romanu. Abonamentulu: pre anu 20 fr. pre 1/2 anu 10 fr.

*** (Scenă infricosiată într'unu teatru.) O corespundintia din Filadelfi'a ni impartasiesce urmatôrele amenuntimi despre marea nenorocire ce s'a

intemplatu la 5 Febr. în teatrulu din *Cincinnati*. În cas'a de opera a lui *Robinson* a fostu astadi mai multu de 2500 persône, în cea mai mare parte mueri și copii, cari voiau se asisteze la ultim'a reprezentare a spectacolului „*Republic'a cea mare*.“ Putienu dupa 2 ôre cându sa se radice cortin'a în susu, s'a întorsu în galeria o lumina usiôra de calciu și se latu unu mirosu usioru de chimicale ardietôrie. Unii fricosi strigara „focu“ și strigarea trecu dela o persôna la alt'a. Majoritatea publicului sari spaimentata în susu, dara ômenii din vestibulu nu manifestara inca nice o panica. Strigarea s'a escatu mai întâiu pre balconu si aci, precum si în galeri'a de asupr'a domni'a cea mai mare iritatiune. Inspaimentati se indesara ômenii la trepte și pe trepte în josu. La pôlele trepteloru se lovira cei doi torinti opusi și vestibululu se indesă de ômeni. Patru trepte de marmoru ducă din vestibulu afara și cei ce se coborau pre ele eră împinsi de cei ce veniau dupa densii. În scurtu tempu vestibululu nu eră decâtu o massa de mueri și copii întinsi pre josu, cari jacéu trei si patru preste olalta. Aici se intemplara scenele cele mai sfasietôrie. Si pre trépt'a de susu eră la o intorsatura unu locu, unde ômenii se indesau cá legati și rezultatulu eră torture și môrtea. Strigarea „focu“ dela persônele ce erau în lantru a causatu în afara unu alarmu și indata se latu scirea despre nenorocire. În vestibulu a fostu intemplarea cea mai slaba. Unu observatoru ni spune, ca stetea pre drumu și indata ce întielese strigarea de focu voi sa între, dara nu strabatù decâtu pâna la mijloculu vestibulului, căci acést'a se implu la momentu cu persônele ce veneau din intru. Unii dintre cei dintâiu cari se aruncara afara, se coborira pe trepte josu și multimea ce urmă dupa densii eră de frica asiă confusa, încâtu nu se gandea decâtu sa iese numai afara. Aspectulu eră infricosiatu. Barbati și mueri gemeau, copiii strigau și gargaiturele aretau, ca unii au muritu calcati. Mai multu barbati ce veniau într'ajutoriu de pre drumu, se încercara sa scôta pre ômeni pre câtu se potea afara, dara multimea venea continuu indesandu-se. Celu putienu 150 ômeni eră ingramaditi aci și dupa densii undulu multimea fâra de a puté delatură pedec'a. Doi policisti robusti strabatura în localulu unde se dau biletele și le succese a-si face drumu printre poporu a ajunge la usiele din intru și a respingé multimea în casa. Acést'a delatură apesarea, facu aeru celoru ce se aflau în vestibulu, altmintrenea pierderea de vietii omenesci eră si mai considerabila. Vestibululu se golu de vii și morti, și multimea se potu miscă în ôre-care ordine. Nôue persône au ramasu môrte la acést'a nenorocire, între cari 5 copii, 7 au fostu greu vatamate, doi dintre acesti'a au muritu. Mai bine de 30 suntu mai multu séu mai putieni atacati. O femeia a muritu de frica pe scaunu, alt'a s saritu de pre galerie în parchetu. Raru s'au intemplatu atari scene infricociate cá la nenorocirea acést'a.

*** *Productiunile bibliotecii germane în 1875.* — În 1875 s'au publicatu în Germani'a 12,516 opere nôue. În acestu numeru cârtile de pedagogia figurăza pentru 1328 articule; jurisprudenti'a politic'a și statistic'a, 1177; teologi'a, 1084; frumôsele litere, 1051; medicin'a și art'a veterinara 791; comerciulu și industri'a 576; frumôsele arte 478; masinele, drumurile de feru, minele, constructiunile 394; art'a militara 316; geografi'a și caletoriele 314; cartele geografice 216; matematicele 200 etc.

*** *Reuniunea femeiloru române din Iassi.* — Dela acést'a societate inca amu primitu darea sea de sêma finan-

siara pre 1874, din care se constată progresulu constantu a acestei societăți. Nu avemu în de ajunsu cuvinte spre a laudă scopulu acestei societăți care si-a luat misiunea nobila pentru educarea femeiloru române. Li dorimu succesulu celu mai eclatantu.

*** *Unu pungasiu ghibaciu.* — Dilele trecute s'a preumblatu prin Galati în Romani'a anume Luc'a Stavri, arnautu supusu grecu, care se dedea de specialistu pentru vindecarea rânniloru, și care dupa ce a reusitu a însielă pre mai multi creduli, luându sume destulu de banicele, s'a facutu nevediatu. Semnalimentele suntu: corpulu de mijlocu, capulu mare și grosu, fati'a negriciôra și lata, mustetile ros-covane și pline, etatea 40—45 de ani.

*** *Vesuviulu.* — Eruptiunea Vesuviului, atâtu de multu anuntiată de câtu-va tempu, pare a fi multu mai apropiata decâtu se asteptă, dupa cum se scrie din Neapole. Se scie ca în Decembre trecut simptomele s'au manifestatu prin cutremure de pamentu impregiurulu Vesuviului, la Neapole și în mai multe localități din Itali'a de josu. De atunci craterulu a aretatat mai multa activitate, norii de fum și massele de vaporuri au crescutu. Corespundentulu scrie ca de mai multe ori a urcatu vulcanulu și s'a convinsu de crescerea intensității în sinulu craterului. Cu o septamâna înainte de a scrie densitatea norului de fum ce acoperiă verfulu eră asiă de mare încâtu apropierea de marginele craterului eră dejă dificila.

Junele ajutoriu-astronomu ce asistă pe profesorulu Palmieri a asigurat pe corespundentulu ca la ultim'a sea scoborire în crateru, facuta nu fâra pericolu, gasise mass'a de focu fôrte crescuta și nivelulu seu radicat.

Savantulu profesorulu chiaru, în ultimulu seu buletin, face sa se presimta eruptiunea cá apropiata: progresulu incetu dar' continuu a simptomeloru ce amu semnalatu, agitatiunea crescenda a sismografeloru și sguđuirile ce se renoescu confirma acést'a supositiune.

Se pare ca acestu spectacolu a atrasu mass'a de straini ce se gramdescu acum în Neapole.

*** *Lupulu.* — Cu intatiare prôsta, aspectu selbatecu, voce ingreditôre, mirosu nesuferitu, naturalu perversu, moravuri feroci, lupulu este unu animalu totu atâtu de odiosu cá si stricatoriu, inutilu chiaru dupa môrtea sea, căci pelea sea nu este întrebuințata de câtu pentru blani grosiere.

Lupulu esista în tóta Europ'a, afara de insulele britanice unde a fostu distrusu. Elu locuiesce nordulu Asiei, a Americi, și este de creditu ca a patrunsu de pre vechiulu continentu în celu nou pre ghieturile Kamciateci.

Abiă crede cineva în actele de ferocitate, de selbatacia rafinata a lupiloru.

În paduri, domeniulu seu, lupulu distruge tôte patrupelele, ori-cari aru fi mari séu mici. Cerbi, capriôre, giganți, iepuri, vulpi, paseri, ori-ce preda apuca este pre locu gâtuita, dusa la o parte și sfisiata.

Déca nu pôte mâncă totu, resturile suntu ingropate, nu pentru a se mai întôrce la ele, ci spre a face se dispara întru câtu-va urmele macelului.

Elu urmareste urm'a unui animalu totu atâtu de bine cá si unu ogariu, mirosindu, cautându, observându. Déca întâlnește nôptea vre-o turma întârdiata, o ôie s'a dusu. Elu o iă chiaru sub ochii pastorului.

Rigorile iernei împingu pre lupi la pânda. Ei, ne mai gasindu nimicu de mâncare în paduri, se scobôra spre părțile locuite, se arunca asupr'a animaleloru domestice, stâruescu impregiurulu locuienteloru, rapescu anima-

lele și paserile, șgaria, sapa pamentulu sub porti și intra furiosu în stăule unde omôra fotu. Dupa ce termina macelulu numai, si alege prad'a si o iă.

În ciud'a proverbului ce pretinde ca lupii nu se mânânce între ei, se pôte afirmă ca lupii singuri, absolutu singuri se sfasie între ei în tempu de fôme. Carnea loru este atâtu de rea, mirosulu loru atâtu de patru dietoriu, în câtu nu place tuturoru animaleloru fâra exceptiune. Numai lupulu i place carnea asemenului seu. Trebuie sa mai spunemu ca nici unu animalu n'are mai putiena repugnantia de câtu elu pentru carniurile corupte, infectate, imunde, pre cari le absorbé cu lacomia.

Lupulu nu se mesôra cu omulu de câtu cându e împinsu de fôme în tempu de ierni grele. „V. C.“

Burs'a de Vien'a.

Din 18 Februaru (1 Mart.) 1876

Metalicel 5%	695	—
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	72	75
Imprumutulu de statu din 1860	111	50
Actiuni de banca	884	—
Actiuni de creditu	176	—
London	114	50
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	77	50
„ „ „ Temisiorene	76	75
„ „ „ Ardelenesci	77	25
„ „ „ Croato-slavone	—	—
Argintu	102	30
Galbinu	5	39 1/2
Napoleonu d'auru (poli)	9	17

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de capelanu în comun'a bisericésca gr. or. din Secarembu, protopresbiteratuluo Gioagiului II-le se escrie concursu pâna în 14 Martie 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venituluo stolaru dela 160 familii în suma circiter de 100 fl. v. a.
2. Salariu ficsu 100 fl. v. a.
3. Unu jugeru pamentu.
4. Unu jugeru gradina cu pomi și pentru legumi.
5. Locuintia libera și 4 orgii lemne de focu.

6. Facendu servitiulu de notariu la scaunulu protopr. respectivu, va primu o remuneratiune anuale de 50 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă acést'a statiune, voru asterne petitiunile loru instruite conformu statutului organicu pâna la terminulu mai susu indicatu la subscrisulu oficiu protopresbiterale.

Secarembu 3 Fauru 1876.

Oficiulu protopresbiterale.
Sabinu Piso,
protopr.

(2—3)

Nr. I. 41/1876.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu comunale în Vale, lângă Saliste se escria concursu cu terminu pâna în 20 Martiu a. e. st. n.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anuale de 300 fl. v. a., quartiru liberu și 3 orgii de lemne precum și o suma aprossimativa de 60 fl. pentru diverse lucruri scripturistice.

Petitiunile pentru obtinerea acestui postu provédute cu documentele necesarie despre studiile facute, despre pracs'a de pâna acum și despre cunoscinti'a perfecta a limbei române, și déca se pôte si a altoru limbi din patria suntu a se adresă pâna la terminulu indicatu la subscrisulu inspectoratu.

Sabiulu 18 Februaru 1876.

Inspectoratuluo cercuale
alu Salistei.

3—3